

A Kúria dr. Vitál István ügyvéd által képviselt felperesnek a Nemzeti Nyomozó Iroda alperes ellen szolgálati idő kedvezményes számítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 8.M.4723/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.474/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.474/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint perköltséget, valamint külön felhívásra a magyar államnak fizessen meg 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes 1996. szeptember 1-jétől az ORFK ... Igazgatóság ... Főosztály ... Osztályán osztályvezetőként állt hivatásos szolgálati viszonyban. Ezt követően 1998. október 22-étől az ORFK ... Főigazgatóság ... Igazgatóság ... Főosztályára nevezték ki főosztályvezetőnek. 2004. március 1-jétől az ORFK ... Főigazgatóság ... Főosztályán osztályvezetőként teljesített szolgálatot, majd a 2004. július 1-jei szervezeti átalakítást követően az ORFK ... Főosztályán látott el szintén főosztályvezetői teendőket. 2005. július 1-jétől e tevékenységét a ..., mint önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezet keretében végezte. Szolgálati panaszában, majd annak elutasítását követően a munkaügyi bírósághoz benyújtott keresetében 1996. szeptember 1-jétől 2005. október 15-ig a szolgálati viszonyának a megszűnéséig kérte megállapítani, hogy jogosult a szolgálati idejének 1,2-szeres szorzóval történő számítására. Az adott időszak alatt a felperes különleges bevetési pótlékban részesült.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 8.M.4723/2008/18. számú ítéletével a keresetnek részben helyt adott és megállapította, hogy a felperes 1996. szeptember 1-jétől 2002. szeptember 8-áig, valamint 2003.

augusztus 2-ától 2005. október 15-éig jogosult a szolgálati idejének 1,2-szeres szorzóval történő számítására. Egyebekben a keresetet elutasította azzal, hogy a perrel kapcsolatos költségeiket a felek maguk viselik. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra az államnak fizessen meg 3500 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes szolgálati beosztása a szolgálatellátás általános kockázatát meghaladó mértékű veszéllyel és megterheléssel járt az átlagosnál kedvezőtlenebb munkakörülmény között, és ez a többletterhelés a beosztási illetménnyel nem kompenzálható. Ezért a Hszt. 329. § (1) bekezdése, 326. § (1) bekezdés c) pontja, illetve a 140/1996.(XII.31.) Korm. rendelet 22., 25. és 28. § (1) bekezdése alapján túlnyomórészt megalapozottnak tartotta a felperes kereseti kérelmét. Nem találta alaposnak a 2002. szeptember 9-étől 2003. augusztus 1-jéig terjedő időszakot, amikor a felperes vezénnyelssel nyelvtanfolyamon vett részt.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.474/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében megváltoztatta, a felperes keresetét elutasította és 10.000 forint + Áfa másodfokú perköltség és 14.000 forint együttes első- és másodfokú illeték megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában kifejtette, hogy a szolgálati viszony kedvezményes számításának jogalapját a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdés c) pontja utolsó fordulata szerint 2006. január 1-jét megelőzően „a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban” történő szolgálatteljesítést, míg 2006. január 1-jét követően a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtó feladat ellátása teremtette meg. Az alperes a perrel érintett időszakban különleges bevetési pótlékot folyósított a felperesnek, ebből azonban önmagából még nem következik a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásban való szolgálatteljesítés megállapíthatósága. A perben a felperesnek kellett volna igazolnia azt, hogy a 140/1996.(XII.31.) Korm. rendeletben előírt feltételek fennálltak. A perbeli időszakban hatályos jogszabályok az osztályvezető és főosztályvezető beosztásba tartozó személyeket nem nevesítette a rendőrséggént akként, hogy munkavégzésük során fokozott és tartós egészségi és pszichés terhelésnek vannak kitéve, a perben pedig nem nyert bizonyítást, hogy a felperes esetében a fokozott igénybevétel és veszély a napi szolgálatteljesítési idő több mint 50 %-ában fennállt. A Hszt. az 1,2-szeres szorzó alkalmazását nem konkrét beosztásokhoz, hanem kifejezetten veszélyes szolgálatteljesítésekhez kötötte. A fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot

teljesítőnek is csak az minősíthető, aki ténylegesen ilyen körülményeknek volt kitéve a beosztása ellátása során, és ez a perben nem nyert bizonyítást.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes költségben történő marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy esetében a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztás feltétele megvalósult, jogosultságot szerzett az 1,2-szeres szorzóra. Álláspontja szerint a különleges bevetési pótlékra való jogosultság kormányrendeletben felállított követelményeinek megfelel a Hszt. által meghatározott kritériumrendszer, azaz a perrel érintett időszakban ellátott beosztásai minimum fokozott igénybevételnek minősültek, így a Hszt.-ben megkövetelt veszéllyel járó beosztás meglétét külön nem kellett bizonyítania. A Kormányrendelet 22. § értelmében az általa ellátott feladat életveszéllyel is járhatott, ezért esetében nem kell vizsgálni azt, hogy egészségügyi kockázatok között végezte-e feladatát.

Álláspontja szerint a nyilatkozatai, illetve a meghallgatott tanúk vallomása alapján bizonyított, hogy folyamatosan fokozott pszichés és fizikai igénybevételnek és veszélynek volt kitéve valamennyi kollégájával egyetemben. Előadta továbbá, hogy a Hszt. időközben megvalósult módosítására figyelemmel a fokozott igénybevételre vonatkozó külön bizonyítás teljesen felesleges, mivel a törvény ezt maga állapítja meg, és folyamatosan ugyanazt a tevékenységet végezte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az ítélet hatályában való fenntartását kérte figyelemmel arra, hogy az ítélet megfelel a jogszabályoknak. Kérte azt is, hogy marasztalja a bíróság az alperest a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségekben. A felperes a peres eljárás során nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, önmagában a különleges bevetési pótlék folyósításából nem lehet következtetést levonni arra, hogy a szolgálatteljesítési idő mely hányadában kellett veszélyes feladatot ellátnia. A perbeli időszakban különleges bevetési pótlékban részesült, és 2006. január 1-jétől jogosulttá vált szolgálati ideje 1,2-szeres szorzóval történő számítására is, ez utóbbi tény azonban nem alapozza meg a korábbi időszakra vonatkozó jogosultságát.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A per tárgyát az 1996. szeptember 1-jétől 2002. szeptember 8-áig, valamint a 2003. augusztus 2-ától 2005. október 15-éig terjedő időszak képezte. Nem hagyható ezért figyelmen kívül, hogy a felperes a szolgálati viszonyában eltöltött ezen idejének kedvezményes számítását 2007. augusztus 21-én előterjesztett szolgálati panaszában csak akkor igényelte, amikor a vonatkozó törvényi és végrehajtási jogszabály már módosult, és ennek következtében a szolgálati ideje 1,2-szeres számítására utóbb, 2006. január 1-jétől kezdődően jogosulttá vált. Minthogy ezt megelőzően az adott ügyben alkalmazandó jogi szabályozás hatálya alatt a felperes a szolgálati viszonyban töltött idejének számítását egyáltalán nem vitatta, a perben nem lényegtelen kérdés, hogy a Hszt. - kereseti kérelem jogalapjaként megjelölt - 329. § (1) bekezdés c) pontja miként változott a korábbi szabályozáshoz képest.

Jogszabályi változásra figyelemmel helyesen állapította meg a jogerős határozat, hogy a 2006. január 1-jét megelőzően a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban - történő szolgálatteljesítés, míg 2006. január 1-jét követően „a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladat” ellátása teremtette meg a szolgálati viszony kedvezményes számításának jogalapját. Megállapítható, hogy 2006. január 1-jét megelőzően a törvény ezen kedvezmények megadásához jóval súlyosabb feltételt írt elő, így a bíróságoknak azt kellett vizsgálni, hogy mindezek az adott esetben megvalósultak-e vagy sem.

Nem vitásan az alperes a perbeli időszakban különleges bevetési pótlékot folyósított a felperesnek. A Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996.(VIII.31.) Korm. rendelet (R.) 22. §-a értelmében a Hszt. alkalmazásában fokozottan veszélyesnek az a szolgálati beosztás minősül, amelynek ellátásával kapcsolatos szolgálati tevékenység - a hivatásos szolgálattal járó általános kockázaton túl - életveszéllyel is járhat, illetve egészségkárosító kockázatok között kerül végrehajtásra, vagy a védelem csak egyéni védőeszköz állandó vagy tartós használatával valósítható meg. E beosztások körét a Hszt. 342. § (1) bekezdés d) pontja felhatalmazása alapján az R. 1. számú melléklete tartalmazza. Az R. 25. § (1) bekezdése az 1. számú mellékletben meghatározott beosztásokban szolgálatot teljesítők szolgálati idejének 1,2-szeres számításához pedig további feltételként írja elő, hogy az egészségkárosító kockázatok között szolgálatteljesítési idő elérje az R. 23. § (1) bekezdésében meghatározott mértéket, azaz a napi szolgálatteljesítési idő több 50 %-át. Kiemelendő, hogy a 2006. január 1-jétől alkalmazandó szabályozás ezen feltétel fennállásától függetlenül jogosítja a különleges bevetési pótlékban részesülőt a szolgálati idő kedvezményes számításában.

A felperes állítása szerint hivatása azért minősült fokozottan veszélyes beosztásnak, mert megvalósultak az R. 1. számú melléklet 5. pontja szerinti pszichikai ártalmak.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az R. 1. számú melléklete nem meghatározott beosztásokat sorol fel, hanem a veszélyeztető tényezők megnevezése mellett általánosságban írja körül azt a szolgálati tevékenységet, amely ilyenként minősülhet. „Pszichikai ártalmak” alatt kell érteni olyan szolgálati tevékenységet, amely életet, testi épséget, szellemi egészséget, szabadságot jelentős mértékben veszélyeztető helyzetben folyamatosan kell végezni, vagy fokozott szellemi koncentrációt igényel, illetve olyan állandó készenléti helyzet, amely a bekövetkező feladat végrehajtására azonnali, felkészülési idő nélkül való beavatkozást kell biztosítani.

A perben - a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási teher a felperesen volt, és nem nyert bizonyítást, hogy a felperes feladatteljesítése - egy-egy esettől eltekintve - életveszéllyel járt, a fokozott igénybevétel és veszély a napi szolgálatteljesítési idő több mint 50 %-ában fennállt. Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a Hszt. perben alkalmazandó 329. § (1) bekezdésének c) pontja a szolgálati idő kedvezményes 1,2-szeres szorzó alkalmazásánál nem konkrét beosztásokat, hanem kifejezetten veszélyes szolgálatteljesítéseket sorol fel. Annak utolsó mondata alapján általánosságban meghatározott „fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőnek” is csak az minősíthető, aki az azt megelőző felsorolás szerinti minőséggel azonosan, azzal egyensúlyban ténylegesen fokozott igénybevételnek és veszélynek volt kitéve a beosztása ellátása alapján. Ez a perbeli esetben nem volt megállapítható. A Hszt. végrehajtási rendeletében foglaltak ettől eltérő kiterjesztő értelmezése jogsértő. A felperes igényéről a perbeli időszakban hatályos jogszabályok alapján kellett dönten. Az, hogy a Hszt. vonatkozó rendelkezése utóbb - a miniszteri indokolásban foglalt megfontolásból - módosult, a kedvezményre jogosultak körét a felperessel azonos beosztásokra is kiterjesztették, nem ad alapot a Hszt. korábbi rendelkezésének megelőzően az állomány tagja által sem vitatott értelmezésétől eltérő alkalmazására és visszamenőleges érvényesítésére.

Mindezekre tekintettel a Kúria a Fővárosi Bíróság jogerős ítéletét a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárási költséget, míg a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (3) bekezdése alapján az eljárási illetéket megfizetni.

Budapest, 2012. szeptember 5.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő